

2004.07.28   uchwała   SN   III CZP 38/04

Od wniosku o wpis do księgi wieczystej prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budynku na rzecz wspólników spółki cywilnej, w sytuacji, gdy wspólnicy ci wnieśli tytułem wkładu do spółki swoje udziały w prawie użytkowania wieczystego i własności budynku, pobiera się wpis stosunkowy określony na podstawie § 31 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określania wysokości wpisów w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

Przepis art. 29 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz. U. Nr 24, poz. 110 ze zm.) przewiduje jako zasadę wpis stosunkowy, z zastrzeżeniem wyjątków, takich mianowicie, że inny przepis przewiduje wpis stały lub też wpis o określonej dolnej i górnej granicy. Wydane na mocy m.in. art. 37 powołanej ustawy rozporządzenie zawiera w oddziale 4 przepisy dotyczące wpisów w sprawach z zakresu prawa o księgach wieczystych. Spośród ostatnio wymienionych przepisów, wyodrębnionych w rozporządzeniu ze względu na przedmiotowy zakres spraw, zasadę określania wysokości wpisów zawiera § 27 rozporządzenia, z którego wynika, że od wniosku o wpis w księdze wieczystej pobiera się wpis stały w kwocie 30 zł, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej. Z kolei wśród zawartych w rozporządzeniu przepisów szczególnych znajdują się przepisy określające przesłanki pobrania oraz wysokość zarówno wpisów stałych (§§ 27¹ do 30), jak i wpisów stosunkowych (§§ 31 do 33). Wymaga przeto ustalenia, czy w niniejszej sprawie znajdzie zastosowanie którykolwiek z przepisów szczególnych rozporządzenia, bowiem musiałoby to skutkować wyłączeniem zastosowania § 27 rozporządzenia. Alternatywnym rozwiązaniem, aktualizującym się jednak dopiero w razie braku podstaw do zastosowania przepisów szczególnych rozporządzenia, byłaby konieczność stosowania § 27 tego aktu prawnego.

Literalna wykładnia szczególnych przepisów §§ 27¹-30 rozporządzenia, a określających przesłanki pobierania i wysokość wpisów stałych, przemawia przeciwko możliwości zastosowania w niniejszej sprawie któregośkolwiek z tych przepisów. Oczwistą jest bowiem niedopuszczalność zastosowania przepisu § 27¹ rozporządzenia, który dotyczy wyłącznie skargi na orzeczenie referendarza sądowego. Wniosku wszczynającego niniejszą sprawę nie można również zaszeregować do żadnej z kategorii wniosków spośród określonych w przepisach § 28 pkt. 1-4 rozporządzenia, wobec niespełnienia przezeń wszystkich szczegółowych przesłanek określonych w tych przepisach. Nie ma również podstaw do zastosowania przepisu § 29 pkt 4 rozporządzenia, bowiem dotyczy on co prawda praw wpisanych już wcześniej w księdze wieczystej, ale tylko takich, których nabycie przez wnioskodawcę nastąpiło w wyniku działu spadku lub zniesienia współwłasności, a więc w następstwie innych zdarzeń, aniżeli będące źródłem nabycia przez wnioskodawców praw mających stanowić przedmiot wpisu w niniejszej sprawie. Ponieważ przepis ten również należy do przepisów szczególnych określających wyjątki od zasady w przedmiocie określenia przesłanek i wysokości należnego wpisu, przeto nie jest dopuszczalna rozszerzająca jego interpretacja. Spośród przepisów rozporządzenia określających zasady pobierania wpisu stałego nie znajduje również w niniejszej sprawie zastosowania przepis § 30 pkt 1. Dotyczy on bowiem sytuacji, w której nabycie prawa użytkowania wieczystego gruntu i własności budynków miało wyłącznie pierwotny charakter, co zostało już jednoznacznie przesądzone w orzecznictwie na tle analogicznego przepisu § 30 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 maja 1993 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach

cywilnych, Dz. U. Nr 46, poz. 210 ze zm. (zob. uchwała SN z dnia 11 maja 1995 r., III CZP 47/95, OSNC 1995, nr 9, poz. 128; uchwała SN z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 30/94, OSNC 1994, nr 9, poz. 179). Tymczasem w sprawie niniejszej nabycie praw przez wnioskodawców nie miało pierwotnego charakteru, bowiem było przeniesieniem udziałów w istniejącym już prawie użytkowania wieczystego gruntu i własności budynku, a więc było nabyciem pochodnym.

W sytuacji, w której przepisy rozporządzenia poświęcone wpisom stałym nie mogą znaleźć w niniejszej sprawie zastosowania, należy poszukiwać normy prawnej, mogącej być podstawą określenia wpisu, wśród przepisów określających wpisy stosunkowe. Stan faktyczny niniejszej sprawy również nie uzasadnia zastosowania przepisów § 32 i § 33 rozporządzenia, wobec wskazania w nich na odmienne przesłanki pobrania określonego wpisu stosunkowego. Wątpliwości co do ewentualnej możliwości zastosowania § 32 pkt 3 rozporządzenia usuwa negatywna w tym zakresie konkluzja, uzasadniona stwierdzeniem, że przepis ten dotyczy jedynie pierwotnego nabycia prawa użytkowania wieczystego i to gruntu niezabudowanego, a więc zgoła odmiennej sytuacji faktycznej, aniżeli występująca w niniejszej sprawie.

W tej sytuacji należy dojść do wniosku, że w sprawie niniejszej znajduje zastosowanie szczególny przepis § 31 pkt 1 rozporządzenia, będący podstawą pobrania wpisu stosunkowego w określonej nim wysokości. Na tle analogicznego brzmienia nieobowiązującego już przepisu § 31 pkt 1 cyt. już rozporządzenia z dnia 17 maja 1993 r. przyjęto zgodnie w orzecznictwie, że miał on zastosowanie w sytuacji nabycia wskazanego w nim prawa ustanowionego wcześniej, a więc do nabycia pochodnego, tj. już ustanowionego wcześniej prawa użytkowania wieczystego gruntu, zbytego następnie wraz z prawem własności posadowionego na tym gruncie budynku (uchwała SN z dnia 11 maja 1995 r., III CZP 47/95, OSNC 1995, nr 9, poz. 128; uchwała SN z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 30/94, OSNC 1994, nr 9, poz. 179). Taki stan faktyczny występuje właśnie w niniejszej sprawie, czego konsekwencją jest pozytywne przesądzenie, że podstawą prawną określenia w rozpoznawanej sprawie wysokości wpisu jest § 31 pkt 1 rozporządzenia. Skutkuje to w rezultacie wykluczeniem zastosowania § 27 rozporządzenia. Ostatnio wymieniony przepis mógłby bowiem mieć zastosowanie tylko wówczas, gdyby żaden inny przepis rozporządzenia, regulujący wysokość wpisów w sprawach z zakresu prawa o księgach wieczystych, nie znajdował w niniejszej sprawie zastosowania. Ta ostatnia sytuacja jednak nie występuje, skoro znajduje zastosowanie § 31 pkt 1 rozporządzenia.